

17. MAI TALE FLAGGFJELLET 2012

Har dere som meg inni mellom stilt dere spørsmålet – hvorfor feirer vi egentlig 17. mai? Og la meg si det med en gang – det er ikke bare fra jeg var over den barnlige 17. mai ekstase og frem til jeg ble russ hvor 17. mai ble litt gjevt igjen – at jeg har stilt meg det spørsmålet. Jeg tenker heller ikke på det å markere en nasjonaldag, for det må jo en nasjon med respekt for seg selv ha. Men hvor stor og omfattende skal denne feiringen av nasjonaldagen være, og skal den ikke minst være helt uavhengig av vær? For vær er det her i nord – også midt i mai. Ta f eks 2008, da var det 0 grader, isende kald vind og SLUDD! Men værforbehold finnes jo ikke. På 17. mai skal alle ut uavhengig av vær. Og kom ikke med den at det ikke finns dårlig vær, bare dårlig klær, for på 17. mai er finstasen med vonde og kalde gnagsårproduserende pensko det eneste som gjelder. Ikke nytter det å snike seg unna med bare en time eller to timer. Nei, minst fire timer er påkrevd før den mest sentrale delen av herligheten er overstått. En forkorting av ruta for barnetoget kommer ikke på tale. Lensmann, ordfører Tovan og hele hovedkomiteen tramper ubønhørlig i vei hele den fastsatte ruta. Godt pakket opp av 17. mais for øvrig største helter, korpsmusikantene, innpakket i duggende plast og med neglesprett og iskalde munnstykker mot såre lepper. Nei da, 0 grader og sludd stopper ikke denne gjengen – med alle ungene på slep. Så da må jo alle vi andre pent orke å vente langs ruta for å heie dem fram. Man blir som kjent ikke akkurat varm av å stå stille og vente. Når ungene først har kjempet seg gjennom snøstormen skal de selvfølgelig også ha med seg moroa. Hadde du håpet å slippe 2 timers vakta med blikkbokskastinga i dette været så tok du grundig feil. Og belønningen? En masse ræl av kulepenner, jo-joer, drikkeflasker, reflekser og isoporsitteplater som ungene har vunnet i hopetall. Når du stivfrossen, småfebril, og kortpusta har rydda ferdig og takker heroisk og hyklersk for en hyggelig dugnadsdag sammen, så kommer ungen og sier at alle de andre skal på tivoli, og dit kan han jo ikke gå alene. Da kan det hende at det i liten mørk avkrok bakerst i skallen har romstert et aldri så lite spørsmål – hvorfor feirer vi egentlig 17. mai?

Selv om jeg vel alltid har greid å svare positivt på det spørsmålet har det aldri vært enklere og klarere enn i år. Ikke fordi jeg skulle holde denne talen og har måttet tenke mer på det enn ellers. I år er det første 17. mai etter terroren 22. juli 2011. Samtidig er vi nå midt i et smertefullt men nødvendig rettsoppgjør med den ubegripelige ondskapen som ble utført i regjeringskvartalet og på Utøya. Ikke siden krigens dager som jeg bare kjenner ad omtale har det blitt tydeligere for oss hvorfor vi feirer 17. mai, aldri har denne dagen blitt viktigere å feire.

Svaret på den grusomme terroren 22. juli kom med en eneste gang. Fra våre nasjonale ledere, fra folket, fra ungdommene på Utøya. Mest kjent er vel ordene til den unge AUF-jenta som overlevde Utøya: «Når en mann kan vise så mye

hat, tenk så mye kjærlighet vi sammen kan vise.» Men også rosehavet i ukesvis foran Oslo Domkirke, rosetogene og kronprinsens ord om kjærligheten som fyller gatene. Og nå med den åpne og verdige rettsprosessen, nye roser og allsangen «Små barn av regnbuen» på Youngstorvet. Som prest er det naturlig og lett å føye til Jesu ene samlende bud mot slutten av sitt liv – elsk hverandre.

Det som har grepet verden sterkere enn selve den grusomme terroren 22. juli er vår reaksjon som folk. Når de mange utenlandske journalistene kom tilbake til Norge når rettsaken startet opp, var det flere av dem som var spent på om de ville finne igjen den varmen som vi var så opptatt av skulle fylle gatene og fellesskapet vårt i dagene etter 22. juli. Tross allsangen på Youngstorvet og mange roser foran Oslo Tinghus så var vel konklusjon at den var ikke lett å finne igjen. Det var urealistisk å tro at atmosfæren og behovet for å søke sammen fra de spesielle ukene etter 22. juli skulle bli fast og varig i det offentlige rom. Kampen for å bevare den varmen står i hverdagen, i lokalsamfunnet, på skolegården, arbeidsplassen, i hjemmet, på senteret. Å bry oss om hverandre, se hverandre og ha tid for hverandre i gode dager og onde dager. Med de sorger og gleder og mange hverdager som utgjør ditt og mitt liv.

Men vi trenger også felles markeringer av å stå sammen, av våre grunnleggende verdier som likeverd, fellesskap, demokrati og rettferdighet. Ingen dag markerer det bedre enn 17. mai. Datoen 22. juli vil i generasjoner fremover alltid måtte preges av terroren, og sorgen over de store tapene så mange og vi som folk led. 17. mai kan få samle hele sin oppmerksomhet mot det Norge vi vil ha og bygge sammen. Et åpent, varmt og inkluderende samfunn. 17. mai toget er et tog som gir kjøtt og blod til sangen «Små barn av regnbuen» med barn i nær sagt alle regnbuens farger. Regnbuen er også et eldgammelt symbol på håp. 17. mai skal ikke bare være et tog av barn i regnbuens farger, men en et tog av barn som kan få vokse opp med håp og tro på fremtiden. Med like muligheter.

Da mener jeg det er på sin plass å stille et stort spørsmålstegn ved den såkalte «hjem»sendingen av flere hundre asylbarn som er i ferd med og i verk settes i vårt land, når det eneste hjemmet de har hatt i hele sitt liv er her i Norge. Her må da hensynet til barnas beste være viktigere enn alt annet. Dette er jo samtidig også et av mange eksempler på at valget av verdier og et åpent og inkluderende samfunn vil ha sine konflikter og dyptgående veivalg. De må vi ta sammen i åpenhet, gjensidig respekt og i tråd med våre demokratiske idealer og humanistiske og kristne verdier.

Jeg er egentlig glad for at det er surt og regn i dag, jeg. I år kunne det faktisk vært isende kald kuling, minus 1 grad, og 30 cm med tung og våt sludd. Så vi sammen i ren trass kunne møtt opp og vist at 17. mai handler ikke om dårlig vær, men om landet vi vil bygge sammen. År etter år. Dag for dag. Et åpent,

varmt og inkluderende demokratisk samfunn for barn og voksne i alle regnbuens farger hvor alle kan leve med håp og tro på fremtiden.

En himmel full av stjerner.
Blått hav så langt du ser.
En jord der blomster gror.
Kan du ønske mer?

Sammen skal vi leve.
Hver søster og hver bror.
Små barn av regnbuen
og en frodig jord.

Er dere med å synge dette verset sammen med meg til slutt?

En himmel full av stjerner.
Blått hav så langt du ser.
En jord der blomster gror.
Kan du ønske mer?

Sammen skal vi leve.
Hver søster og hver bror.
Små barn av regnbuen
og en frodig jord.

Gratulerer med dagen!